Eigenlijk interesseert ons meer in hoeverre die plannen werkelijk worden uitgevoerd. Er gaan verhalen, dat de uitvoering in sommige gevallen zich bepaalt tot inlijsten van de bedrijfskaarten om onder het genot van een pittige havannah de plannen in rook te doen opgaan. Maar dit zijn natuurlijk maar lasterpraatjes.

Het belangrijkste in de jaarverslagen der laatste jaren, vinden wij nog altijd de berichten over de werkzaamheden in het buitenland.

In 1954 kwam de Internationale Maatschappij voor Landbouwkundige Ontwikkeling (de I.M.I.O.) tot stand, evenals het Internationale Landbouwadviesbureau (Ilaco) en de Ontginnings Maatschappij Sukadana. Door de I.M.L.O. werd besloten tot oprichting van de Mij voor Cultuurtechnische Werken in het Buitenland. De Syrische regering heeft het El Ghab-project zonder reserve aanvaard. Het project werd door de „Internationale Bank for Reconstruction and Development", na een expertise door een Frans Ingenieursbureau gunstig beoordeeld. Voor de opmaak van de nodige detailontwerpen, werden aanbiedingen gedaan, evenals voor werken ten behoeve van de stad Damascus en voor irrigatie-werken in de Akharvlakte. (Libanon).

De Directeur van de Ilaco bracht een rapport uit over de invoering van de bietsuikerindustrie in de Nijlvlakte en wel op verzoek van de onderneming „Viticole et Vinicole" te Caïro. Ook werd hij op verzoek van de „Int. Bank for Res. and Development" aangezocht als lid van een bankcomissie ter beoordeling van een groot irrigatie-werk ten Zuiden van Asuan. Onderzoekingen werden ingesteld naar de mogelijkheid van irrigatiewerken op Kreta. Verder heeft de Heidemij een staf van middelbare cultuurtechnici beschikbaar gesteld, om behulpzaam te zijn bij de uitvoering van het 10 jaren plan in Suriname.

In verschillende richtingen werden verder contacten gelegd, o.a. in Brazilië, Chili, Mexico en Columbia, die misschien tot opdrachten kunnen leiden.

Door de N.V. Sukadana werd een bijkantoor te Djacarta gevestigd. Veel voorbereidende werkzaamheden waren nodig voor het personeel (keuring, salariëring, aanstelling, visa enz.). Het emplacement werd alang-alang vrij gemaakt, proefputten voor de watervoorziening werden geslagen, woningen werden gebouwd, toevoerwegen werden aangelegd, gewerkt werd aan de bouw van een kantoor, een tractorloods, arbeidersverblijven enz.

Voor al dit werk in het buitenland geldt, dat de cost vóór de baet uitgaat, maar het begin is er. We zien met belangstelling de verdere ontwikkeling tegemoet.

Het jaarverslag is rijkelijk geïllustreerd. P. v. Zon.

Referaten

Rubriek 1. Factoren van de omgeving; biologie

114.12 : 443.3 Fomes annosus

Om jordvandets bavaegelser og dets evt. betydning som smittevey for rodfordaerveren Fomus annosus. A. Iversen. Dansk Skovforenings Tidsskrift. 40 (9). 1955 (432—437).

Terwijl er de laatste tijd aan het wortelrot veel aandacht is geschonken, met betrekking tot de infectiewegen en de bestrijdingsmethoden, heeft men zich nog weinig bezig gehouden met de verplaatsingsmogelijkheden van de sporen van Fomus annosus. Iversen is zelf geen onderzoeker, doch wil uiting geven aan zijn gedachten over dit vraagstuk, met het oog op de werkzaamheden van een opgerichte wortelzwamcommissie.

Hij wijst er dan op, dat er twee infectiemogelijkheden kunnen zijn (daarbij in het midden latend of deze zich in werkelijkheid voordoen): door de lucht en via het grondwater. Aangezien men tot nu toe nooit mycelium van de wortelzwam in de humus of op zaagsneden van stobben heeft gevonden, acht hij het zeker niet uitgesloten, dat de grondwaterbeweging bij de besmetting een rol kan spelen.

Uitvoerig gaat Iversen in op de theorie van het water in de grond (grondwater en

schijn-grondwater, verzadigde capillaire zône en niet verzadigde capillaire zône), waarbij steeds verschillen in de potentiaal aanwezig zijn, die op zich zelf ook weer veranderen, zodat er stellig sprake is van horizontale en verticale waterbeweging. Gezien de geringe grootte van de sporen (4 tot 7 μ) is het alleszins aannemelijk, dat deze in de bovenste grondlaag verplaatst kunnen worden.

Is deze gedachtengang nu in strijd met de waarnemingen van Hendriksen en Jørgensen, die een toeneming van wortelzwam na sterke dunning vonden? Iversen meent van niet, want als een boom doodgaat of althans een wortelgestel afsterft, geeft dit aanleiding tot veranderingen in de capillaire potentiaal, waardoor de sporen een sterke verplaatsing zouden kunnen ondergaan. v. S.

165.62 : 232.411.3

Selection of Pine Super-seedlings — an Exploratory Study. B. W. Ellertsen. Forest Science, 1 (2), 1955 (111—114).

Een „super-seedling" is een uitbijter in een zaaibed, die soms alleen zo groot is vanwege zijn kieming uit een groot zaad, doch vaak ook vanwege inwendige eigenschappen. Om dit te kunnen uitmaken selecteert men de super-zaailingen op het zaaibed, kort voordat men tot rooien overgaat. Het uitkiezen geschiedt globaal in de verhouding 1 : 200.000. Men meet de lengte en tevens die van de omringende 25 gewone individuen en bepaalt het verschil. Uit een aantal gegadigden kiest men dan degene met het grootste verschil uit. Deze wordt, samen met een gewone gemiddelde buurman, in het arboretum uitgeplant. De 5e jaarscheut gebruikt men als een nadere maatstaf voor waardering. Deze meet men weer en vergelijkt haar met die van de normale buurman en drukt het verschil uit in de standaardafwijking van de 5e jaarscheut van alle contrôlebomen. De super-boom wordt nu op grond van deze verhouding al naar de P-waarde daarvan, geklassificeerd als volgt:

0	$P > 0{,}1$	2	$P < 0{,}01$
1	$P < 0{,}1$	3	$P < 0{,}001$ enz.

In een later stadium zal men zich nog op een betere selectietechniek moeten beraden. v. S.

174.7 Picea Abies (498)

Roemeens resonanshout. W. Boerhave Beekman. De Houthandel 8 (13), 1955 (121—122).

Het resonanshout, gekenmerkt door een uiterst gelijkmatige jaarringbouw, wordt vanouds gevraagd voor de bouw van muziekinstrumenten. In de laatste jaren wordt dit hout ook gevraagd voor de zweefvliegtuigbouw.

De fijnspar in de Roemeense Karpaten en Boekowina levert in beperkte mate het resonanshout. Deze sparren staan in de regel verspreid in oude oerwouden, op groeiplaatsen met een koud en droog klimaat, op 1000—1400 m hoogte, met een lage gemiddelde temperatuur in de groeimaanden en een niet te lage temperatuur in de winter. De resonansboom groeit het beste aan de noordhellingen. De stammen zijn kaarsrecht, cylindrisch, kwastvrij, met ijle symmetrische kroon, met dunne, naar beneden hellende takken en dunne twijgen. De schors is dun en fijn, met kleine ronde schubben. De jaarringen zijn door de verlangzaamde groei smal en verlenen het hout een zeer homogene bouw.

De voorraad van de voor resonanshout geschikte fijnsparren in Roemenië is reeds zeer ingekrompen. Men kan nog rekenen op een jaarproductie van 2000 m^3 resonanshout. A. G.

Rubriek 2. Houtteelt (bosbouw)

221.23 (497.1)

Die Plenterwälder in Kroatien — Josip Safan — Schweiz. Z.f.F. (J.f. suisse) 104 (10) 1953 (499—508).

De uitkapbossen van de republiek Kroatië beslaan 341.000 ha of 19% van de bosoppervlakte. Zij bevatten echter niet minder dan 42% van de totale houtvoorraad in Kroatië. Voor de oorlog was het grootste deel van de uitkapbossen Staatsbezit, het overige was over verschillende eigendomsvormen verdeeld. Het beheer werd naar gelang de eigendomstoestand wisselend intensief gevoerd. Na 1945 werden alle bossen,

uitgezonderd het kleine particuliere bezit, onder beheer van de Staat gesteld. De overmatige vellingen in en onmiddellijk na de oorlog zijn thans afgelopen en men spant zich in de bosbouw weer in het goede spoor te krijgen door herstel van gebouwen en wegen en het maken van bedrijfsplannen.

Evenwijdig langs de kust van de Adriatische zee loopt het tot 1700 m hoge Karstgebergte. Op grotere hoogte liggen de uitgestrekte boscomplexen. Het Karstgebergte bestaat overwegend uit kalk, soms uit dolomiet. Door de grote oplosbaarheid van de gesteenten is het gebergte zeer grillig gevormd, wat veel moeilijkheden bij de aanleg van wegen met zich mee brengt. Het klimaat wordt sterk door de orografische verhoudingen beïnvloed. De neerslag varieert van 900 tot niet minder dan 5000 mm per jaar. Desondanks is het gebied zeer droog door de grote doorlatendheid van het gesteente. De gemiddelde jaartemperaturen van Rijeka en Zagreb zijn achtereenvolgens 13,5° C en 11,2° C. Er zijn twee heersende winden het hele jaar door: de Bura, een koude, meest droge, stootsgewijze noordoosten wind, en de Jugo, een vochtige en warme, zuidelijke wind.

Klimaat en orografie veroorzaken een grote soortenrijkdom van de flora, een groot aantal plantengezelschappen kunnen worden onderscheiden. In het uitkapbosgebied neemt het Fagetum abietetosum de grootste uitgestrektheid in.

De uitkapbossen hebben een houtvoorraad van 100—600 m^3/ha, bestaande uit 60% loofhout en 40% naaldhout. Er wordt een aandeel van 60—80% naaldhout nagestreefd. De bijgroei bedraagt 1—10 m^3/ha jaar, soms 12 m^3/ha jaar.

De natuurlijke verjonging van zilverden en berk is overvloedig, maar de beuk gaat gemakkelijk overheersen, zodat speciale maatregelen ten behoeve van de zilverden moeten worden getroffen. De achteruitgang van de zilverden alsook van de fijnspar is het gevolg van de vellingswijze. De enige bosbouwkundige maatregel bestaat uit het tekenen van de vellingen, waarbij elke stam wordt genummerd. Om de naaldhoutoppervlakte te verhogen worden kale terreinen steeds weer met fijnspar en zilverden bebost.

De eerste boskaarten en beschrijvingen dateren van 1765. Omstreeks 1800 werden de eerste voorschriften voor de bosinrichting gemaakt. Nieuwe richtlijnen voor de publieke bossen volgden in 1881, 1903, 1931 en 1948.

Het uitkapbos is sedert lang in het Karstgebergte gebruikelijk. De hoofdoorzaak tot de invoer van deze bedrijfsvorm moet worden toegeschreven aan de ongunstige klimatologische, petrografische en orografische omstandigheden, onder welke de grond zonder blijvende bedekking door bos zeer snel zou zijn vernield.

M. S.

---

238 Populus tremula

Il pioppo tremulo dell' Aspromonte. Germano Gambi. Monti e Boschi. 4, (5), 1954 (161—164).

De populierencultuur met zoveel succes toegepast in vlak terrein, verdient ook uitbreiding in het gebergte. Populus tremula heeft tot nu toe vooral aandacht getrokken van bosbouwers in Noord- en Midden-Europa. Het verbreidingsgebied beslaat geheel Europa, met uitzondering van het Midden en Zuiden van het Iberisch schiereiland en verder Centraal- en Noord-Azië.

In Italië is Populus tremula geen waardevolle boom door de kromme stam en de struikachtige habitus. Pavari raadt aan proeven te doen met kruisingen van Populus alba x Populus tremula of te selecteren onder de Populus tremula uit Savoye, Delfinato of Modena. Het hout is geschikt voor papierhout en lucifers-fabricage. Volgens Houtzagers is het hout van waarde, omdat het kernhout ongekleurd is en regelmatig van structuur. Wettstein stelt voor kruisingen te doen tussen goed uitgezochte Westelijke en Oostelijke vormen van Populus tremula. Tot op heden is het geringe interesse voor Populus tremula in Italië veroorzaakt door de onregelmatige stamvorm en de moeilijkheid van vermeerdering door stekken.

Wat de onregelmatige stamvorm betreft lijkt de oplossing niet moeilijk. De Populus tremula in Aspromonte (in het Zuiden van Calabrië) heeft mooie rechte stammen, die een hoogte bereiken van 25 tot 30 m en een diameter van 20 tot 24 cm op 17-jarige leeftijd. Ook is de stamvorm recht op aan de wind blootgestelde plaatsen. De prijzen voor het hout van deze bossen zijn zeer goed.

Het tere punt blijft de beperkte mogelijkheden van vermenigvuldiging. Aangezien stekken niet mogelijk is, moet men zijn toevlucht nemen tot zaad of wortelscheuten. Ook de vermenigvuldiging uit zaad heeft negatief resultaat opgeleverd, waarschijnlijk door de grote zeldzaamheid van mannelijke bomen, waardoor het zaad veelal steriel blijft.

T. B.

243.6 : 561.24 : 181.63 Pinus sylvestris

Beitrag zur Frage der Föhrenverjüngung und erziehung. H. Voegeli. Schweiz. Z. f. F. (J.f. suisse). 104 (11/12) 1953 (561—594).

De navolgende onderzoekingen en gevolgtrekkingen zijn alleen van kracht, wanneer het doel is de teelt van hoogwaardig, noestvrij, zwaar grovedennenhout. Streeft men naar de productie van een grote houtmassa, dan zijn andere bosbouwkundige maatregelen vereist.

Het onderzoek vond plaats aan grovedennen uit het Mittelwald in de streek van Rheinau-Niedermarthalen-Ellikon aan de Rijn. Groeiplaatsgegevens: 800 mm neerslag per jaar; gedegradeerde bruine bosgrond, zeer doorlatend, zandig, zeer leem- en voedselarm; Querceto-Carpinetum (?), bestaande uit zomer- en wintereik, groveden, soms kleinbladige linde, met in de tweede etage haagbeuk en eveneens kleinbladige linde.

Het onderzoek betrof de breedte van de jaarringen, de lengte van de jaarscheuten en de takkigheid van een aantal 80- tot 160-jarige grovedennen. De takkigheid werd voorts nog onderzocht bij 5- tot 15-jarige grovedennen, die onder verschillende omstandigheden, wat betreft lichthoeveelheid, van vol daglicht via halfschaduw tot schaduw, opgroeiden.

Uit deze onderzoekingen bleek, dat een beperkte lichthoeveelheid gedurende de eerste 15 tot 25, ja zelfs tot 40 jaar, met als gevolg jaarringen van ongeveer 1 mm breedte en jaarscheuten van ongeveer 25 cm lengte, de levenskracht van de groveden niet nadelig beïnvloedt. Maar wel dient de groveden na het 50ste tot 60ste levensjaar in toenemende mate te worden vrijgesteld om zwaar hout te verkrijgen. Op ongeveer 150-jarige leeftijd zijn de gemiddelde diameters van grovedennen met sterke of met geremde jeugdgroei gelijk. Hoe dunner de jaarringen, hoe fijner en hoe korter de takken zijn. De jaarringen behoeven niet kleiner dan 1 mm te zijn, maar mogen een breedte van 2 mm niet overschrijden, om de dikte van de noesten beneden de toelaatbare grens van 12 mm te houden. Jonge grovedennen op kaal terrein worden zonder sterke zijbeschaduwing snel zeer grof van tak. Onder een niet te licht scherm echter groeit de groveden, ook zonder zijschaduw, met fijne en korte takken op, in tegenstelling tot fijnspar en zilverden, die dan juist lange takken maken. Bijzonder gunstig schijnen de schermen van berk, witte els en eik te zijn. Het scherm dient bij een lengte van 3 tot 6 m van de groveden langzaam te worden verwijderd, waarbij sluiting spoedig behoort plaats te vinden om alsnog optredende vorming van dikke takken te voorkomen. Bij toenemende vrijstelling van de groveden is voor bescherming van de grond een onderetage noodzakelijk.

Om het gestelde doel te bereiken moet men dus reeds bij de verjonging beginnen, en omgekeerd is de wijze van verjongen in hoge mate beslissend voor de kwaliteit van het toekomstige, zware hout.

De hier bedoelde groeiplaats verschilt wellicht weinig van het praeglaciaal van de Veluwe en andere goede grovedennengroeiplaatsen in Nederland. Op de Veluwe heb ik herhaaldelijk slanke opslag van groveden onder eik of berk gezien. Daarom lijkt het mij mogelijk de voren omschreven methode hier te lande in beginsel toe te passen. De vraag is echter of noestvrij hout met fijne jaarringen niet eenvoudiger kan worden verkregen met dichte bezaaiingen. M. S.

Rubriek 3. Oogst van hout; opwerking en transport; rationalisatie van werk; arbeidsstudies; bouwkunde voor de bosbouw

305 : 323/4 : 176.1 Fagus.

Undersøgelse vedrørende afbarkning af bøgeknippel. H. C. Olsen. Dansk Skovfor. Tidsskrift. 40 (8), 1955 (355—362).

Tijdstudie betreffende vellen en opwerken van geschild beukenhout in stapelmeters. Voor de drie onderdelen: vellen, ontschorsen en „overig" geldt een rechtlijnige afhankelijkheid van de diameter. De resultaten zijn weergegeven in een minutentarief. Voor vaststelling van het accoordloon moet men nu nog het uurloon en de accoordfactor weten. De laatste is de verhouding tussen het uurloon met en het uurloon zonder accoordtoeslag. Hiervoor geldt blijkbaar een vaste norm. v. S.

Rubriek 4. Bosbeschadiging en bosbescherming

443.2 Pinus pinea

Un pericolo per il pino: la vicinanza del pioppo. Francesco Moriondo. Monti e Boschi. 4, (5), 1954 (169—172).

In het dennenbos van Feniglia bij Orbetello (100 km ten N.W. van Rome) komt een ernstige sterfte van epidemisch karakter voor in zaailingen van Pinus pinea. De sterfte wordt voorafgegaan door andere verschijnselen, waaruit men de aard van de ziekte heeft kunnen afleiden. Er verschijnen namelijk eerst gele vlekken op de scheuten, die zich later vergroten, waarbij de epidermis naar buiten uitbuigt en zich verdikt. Deze verdikking barst in longitudinale richting open en er komt een gele poedervormige massa te voorschijn. Deze blijkt te bestaan uit „aecidio"-sporen van de roestzwam Caeoma pinitorquum A. Br. De naam heeft betrekking op de misvormingen aan de scheut veroorzaakt, die later als krommingen van de stam te zien blijven.

Enkele auteurs veronderstellen, dat het mycelium van de zwam in de levende weefsels van de den blijft leven en ieder jaar de productie van „aecidio"-sporen kan herhalen, zonder dat hiervoor nieuwe infectie van buiten af nodig is. Dit is echter niet bewezen. In ieder geval heeft de zwam de eigenschap, na afloop van de ontwikkeling op de den, de infectie op een andere plant te kunnen overbrengen. In ons geval is de nieuwe gastheer de populier waarop de parasiet voortleeft en zijn levenscyclus voltooit. De „aecidio"-sporen door wind en misschien door insecten verspreid, komen terecht op het blad van de populier, kiemen hier en vormen een mycelium, dat het bladweefsel aantast. De populierensoorten voor aantasting vatbaar zijn: Populus alba, Populus tremula en Populus canescens (de kruising van beide vorigen, die veel voorkomt in het bos van Feniglia). De Populus canadensis wordt verdacht van vatbaarheid.

Op de onderkant van het populierenblad vormt de parasiet andere voortplantingsorganen. Gedurende de zomer verschijnen er rode puntjes, eerst op enkele plekken, later op de gehele bladoppervlakte. Dit zijn de „uredosori" van de zwam, waarop de „uredo"-sporen worden gevormd, die in staat zijn opnieuw de populier te besmetten. Zij verspreiden zich in de ruimte door het verbreken van de epidermis van het blad.

Bij het begin van de herfst verschijnen op de onderkant van het blad zwarte punten, die steeds duidelijker worden. Onder de microscoop kan men waarnemen, hoe in overeenstemming met deze punten onder de epidermis een laag cellen wordt gevormd, die herinneren aan „palissadeweefsel". Deze cellen, elk voorzien van een licht en donker membraan, verenigd in kleine korsten, vertegenwoordigen de laatste vorm van voortplanting van de zwam, de „teleuto"-sporenvorming. Deze blijven gedurende de winter in het afgevallen blad leven en beginnen in het voorjaar de nieuwe cyclus van de roestzwam. Deze vorm, die zich ontwikkelt op de populier, draagt de naam Melampsora pinitorqua Rostr.

Na het koude jaargetijde, tegen einde februari, zijn de „teleuto"-sporen in staat te kiemen en een „basidium" te vormen met „basidio"-sporen. Deze laatsten door de wind verspreid, kunnen de den besmetten, als de omgeving bijzonder vochtig is. Een vochtige omgeving en een dichte ondergroei, die de atmosfeer vochtig houdt, bevorderen de aantasting, terwijl de temperatuur van veel minder invloed is.

In verschillende landen van Europa is de ziekte aan het einde van de vorige eeuw geconstateerd op Pinus silvestris, P. montana, P. strobus en P. maritima, vooral op de beide eersten. De kunstmatige enting heeft een grote gevoeligheid van Pinus pinea aan het licht gebracht. Er bestaat dus gevaar, dat de ziekte zich over andere streken van Italië kan uitbreiden.

De bestrijding in Feniglia geschiedt op radicale wijze met het doel deze infectiehaard geheel te onderdrukken. De bestaande populierenbossen zijn bijna allen geveld. De stronkuitlopers kunnen nog gevaar opleveren. De nieuwe bezaaiingen worden onderbroken door terrein met graancultuur. Hierdoor worden de bezaaiingen geïsoleerd van de infectie door de populier. Ook het periodiek rooien van struikgewas is aan te bevelen. Verder moet er voor worden gezorgd, dat er geen planten van populier of den uit het betrokken gebied naar elders worden overgebracht.

Gelukkig wordt het bos van Feniglia begrensd door uitgestrekte gebieden, die worden bestreken door de zeewind en dit is een ernstige hindernis voor verdere uitbreiding. De bosdienst moet echter constant blijven controleren of er eventueel nieuwe haarden optreden en deze terstond vernietigen.

T. B.

Rubriek 5. Houtmeetkunde; aanwas; ontwikkeling en structuur van opstanden; taxatie; kartering

561.24

Årringsundersøgelser af Skovtraeer. E. Holmsgaard. Dansk Skoverenings Tidsskrift. 40 (4), 1955 (159—171).

Het is bekend, dat de jaarringbreedte vrij sterk wisselt met de schommelingen in de weersomstandigheden. Teneinde een indruk te krijgen van de omvang van deze schommelingen voert Holmsgaard het begrip jaarringindex in, waarbij — analoog aan prijsindex bijvoorbeeld — de werkelijke toestand in een percentage van de normale wordt uitgedrukt.

Het blijkt, dat de index gemiddeld één keer per drie jaar 15—20 procent van de normale afwijkt, eens in de 20—25 jaar komt een afwijking van 30—40% of meer voor.

Er is een duidelijk verband tussen sommige weersomstandigheden, die overigens bij verschillende houtsoorten niet steeds dezelfde betekenis hebben. Voor beuk, es, fijnspar en sitka zijn zowel de weersomstandigheden in het voorafgaande jaar als de neerslag in de vegetatieperiode van veel belang, bij douglas en els vooral de eerstgenoemde. Deze reageren met de groveden bovendien op de temperatuur in de maanden januari—april, terwijl de eik het hoofdzakelijk moet hebben van de temperatuur in de nazomer.

Voorts blijkt er bij beuk duidelijk bewijsmateriaal voor de stelling, dat de zaadproductie ten koste van de groei gaat (en na een volle mast nog twee jaar beneden het normale blijft), terwijl andere houtsoorten vermoedelijk eenzelfde gedragslijn volgen.

v. S.

Rubriek 6. Bosbedrijfsregeling; bosbedrijfseconomie; administratie en organisatie van bosbedrijven

652.5

Forenklet Skovvurdering. K. Hermansen. Dansk Skovforenings Tidsskrift. 40 (4), 1955 (172—183).

Het is mogelijk om voor ieder tijdstip de verwachtingswaarde van een bos te bepalen, zonder daarvoor telkens een berekening te moeten maken. Daartoe zette men op enkel-logarithmisch papier (log.as vertikaal) de eindwaarde tegenover de leeftijd uit en trekke van dit punt een rechte lijn (hulplijn) naar het punt, dat de tot de leeftijd 0 gedisconteerde waarde van dit bedrag weergeeft. Vervolgens zet men de waarde van de laatste dunning naar boven op deze hulplijn uit, bij de leeftijd, waarop die dunning plaats vindt. Daarna trekke men een lijntje, evenwijdig aan de hulplijn tot de leeftijd van de voornaamste dunning. Dit herhaalt men net zo vaak als er dunningen zijn geweest en men verkrijgt aldus een zigzaglijn, die men tenslotte door een vloeiende kromme vervangt.

Men moet eraan denken, dat de aflezingen steeds moeten worden verminderd met het zogenaamde beheerskostenkapitaal. De benodigde gegevens zijn ontleend aan een opbrengsttabel en prijsstatistieken.

v. S.